

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik raponkint reggel, kivéve hétfőn

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre
8 kor., negyed évre 4 kor.
Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre
10 kor., negyedévre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

Vasutasok!

Közületek már ezren vannak, akik átlátják, hogy most már véget kell vetni az áldatlan harcnak!

Nem mondhatjátok azt, hogy a kormány makacs maradtotok kéréseitekkel szemben, — mert a kormány első szava volt, hogy első sorban is általános amnesztiát ad, senkit közületek aki bizonyos időn belül munkába fog, büntetni nem akar — és kimondotta azt is, hogy *jogos igényeitek ki lesznek elégítve!*

Nincsen tehát ok arra, hogy a békés megoldás feltételeit *ti a magyar állam hűséges fiait* megbontsátok!

De arra sincsen ok, hogy magatokat terrorizáltassátok azoktól, akik nem elégszenek meg avval, hogy a sorsotokon segítve lesz, de akik ma elbizakodottságukban a végletekig mennek!

Kérdezzétek meg csak az ország népeinek millióit, mit szólnak ehhez a mozgalomhoz.

A milliók veletek éreztek és veletek fognak érezni, *de csak addig*, amíg fellépéstek nem lesz a polgárság érdekei ellen irányítva!

A magyar nemzet milliói fognak benneteket támogatni, — *de csak addig*, amíg figyelembe veszitek az ország érdekeit, amely kell, hogy szent legyen ti előttetek is.

Legyen tanácsadótok a saját józan felfogástok és a saját lelkiismeretetek. Ez a lelkiismeret benneteket vissza fog terelni abba a hivatalba, amelynek hűséget esküdtetek, — *amely kenyér-adótok, amely védelmetek* és amely nélkül földönfutókká lennétek.

Éppen azért, mert ilyen szent érdekek állanak előttetek ne terrorizáljon benneteket azoknak az izgatása, akik

nem törődnek semmivel talán még saját magukkal sem!

A tanulság már meg lett adva országoknak és kormányoknak. Az intő példa már ott van és elértétek immár azt, hogy a törvényhozás a magáévá teszi immár ügyeteket és javít a helyzeten. Mit akarhattok ezenkívül még?

Azt hogy az állam megalázza magát akaratotok előtt? Ezt az állam nem teheti és jóra való honpolgár a saját államhatalmát ilyen kényszerbe nem hozhatja! Senki sem akarhatja, hogy a magyar állam tekintélye így aláhulljon!

Annál kevésbé akarhatjátok ezt ti magyar vasutasok, akik hűséges fiait voltatok mindig ennek a magyar hazának!

Tallózás a „Neven“ mezején

Többen lesznek talán olvasóink közül, kik nem tudják, mi az a „Neven“. Nos, a Neven egy bunyevác-horvát nyelven Szabadkán megjelenő havi folyóirat, mely már fennállásának 21-ik évébe lépett. Alapította e társadalmi lapot egy most helybeli néptanító és *célja: ébren tartani a bunyevác nemzeti ? öntudatot s küzdeni az anyanyelv jogosultságáért a magyarosodás rovására.*

Talán nem lesz érdektelen megismerkedni e lappal s megtudni minő szellemi eledelkkel táplálja e laposka a magyar érzelmű, hazafias bunyevác népet?

Nézzük csak a husvétit számot. Lehetőleg igyekezzünk az eredeti gondolatmenetet hiven visszaadni. A vezető cikk a „Husvétről“ elmélkedik s a következő morfondirozással zárja be elmélkedését. „Irigyeink (t. i. a bunyevácok irigyei) úgy is kimondták, hogy

nekünk le kell tününk a világ színteréről. Azonban Isten teremtett minket e világra, ő fenn is fog bennünket tartani. Ellenségeink gondolják ennek a nemzetnek meg kell halnia. Azonban Isten mondja: ennek a nemzetnek én adtam létet. Ki lesz erősebb? Bizonyára az Isten. Ez a nemzet (t. i. a bunyevác) élni fog; mert azzal Isten rendelkezik és Isten rendelései ellen minden törekvés hiába való. Hiába való tehát, amit ellenségeink megkezdték, hiába üldözik azokat, akik védik istenadta jogainkat; hiába akarnak minket a sirba temetni azok, akik mindenféle nehézségeket támasztanak ellenünk és akik elnyomnak minket és elzárják a nemzet elől a felvilágosodás utját. Hasztalan az igyekezete azoknak, akik köztünk lázadókat keresnek. Minket senki sem serkent a nemzeti öntudatra; az egész nemzet (?) ébredszik és feltámad sirjából és felveszi a keresztényes modern felvilágosodást s legyőzi a megsemmisülést.

A jelenlegi sötét napok után, megjön a virradat. Nagypéntek után következik — Husvét. Ami kötelességünk bizni Istenben, mert ártatlanok vagyunk. És az igazság napjának ki kell sütnie. Erős a hitünk, igazolt a reményünk, hogy legyőzzük a halált és ellenségeink haragját és ami igazságunk feltámad Isten segítségével.“

Hát vajjon az ilyen májbeteges beszéd nem-e szegyet üt a jámbor bunyevác nép fejébe? Bizony-bizony a korlátolt világnézetű, egyszerű nép körében az ilyen morfondirozás elégületlenséget és rossz vért szül. Rossz uton jár a „Neven“, mikor olvasóit ilyen tanokkal traktálja.

A második cikk sötét képét festi annak, mennyire meg van terhelve a

VIZGYÓGYINTÉZÉS
A GÖZFÜRDŐ TELEPÉN.

Gyógymódok: vizcúra: ülő-félfürdők, ledörzsölések, massage, szénsavas fürdők (nauheimi cura).

Javalva: ideggyengeség, = álmatlanság, ideges főfájás, szédülésnél, idegfájdalmaknál, emésztési zavaroknál, a szív és véredények megbetegedéseinél (nauheimi cura).

Részleges és teljes villany- és fényfürdők specificus és biztos gyógymód rheumatismus ellen. Nagyon mérsékelt árak!

hazai ingatlan birtok, különösen a föld... és a „Neven“, mégis propagandát csinál egy új bunyevác agrár-banknak, mely már májusban meg is kezdi működését. „Okos emberek és bolondot cselekszenek“ a címe annak a cikknek, mely az újon alapított bunyevác agrár-bankról szól. „Már sokan ócsárolják a legifjabb pénzintézetet pedig a működését meg sem kezdte, tehát még senkinek sem vétett.“

„Azt beszélnek, ugyanis sok a pénz, minek akkor új pénzintézetet alapítani. Mennyire nem komoly és nevetséges ez a vélekedés, nem szükséges bizonyítani. Ha így gondolkoznának az emberek, hova vezetne ez?”

Bizony furcsa állapotok létesülnének az életben. Ilyen gondolkozásmód mellett nem volna szabad új boltot nyitni, míg egy régibb meg nem szűnt. Az ifjabb iparosnak be kellene várnia, míg egy idősebb elhal s csak akkor volna szabad ipart kezdenie. Akkor a fiatal ügyvéd csak úgy nyithatna irodát, ha egy öregebb kihalt stb.

Miért nincs inyükre egyeseknek, hogy a bunyevácok csoportosuljanak s tőkét összegyűjtve, kereskedelmi téren is megkíséreljék a versenyt? (A la Tribuna?)

Ez olyan tény, (a Neven szerint) mely csak dicséretet érdemel és nem gáncsol. Akik ijesztenek az új pénzintézetrel a népet, azok legalább is érdekeltek s hasonlítanak amaz önző mesebeli emberhez, aki midőn zsebeit már teletömte édességekkel s többet nem birt enni; sirva fakadt, mert az asztalon még sok nyalánkság volt, mit sem megenni, sem zsebre rakni nem birt. Miért nem mondják ezek az urak: mi félünk, hogy az új pénzintézet nekünk ártani fog s azon vagyunk, hogy lételet megnehezítsük, aki a mienk, az velünk tart, aki nem, az a Nevennel.

Hálásak lennénk, ha az illető urak ilyen nyíltan beszélne. Valami okosabb módot is találhatnának az illetők, minthogy az embereket pénzintézetünk től ily formán akarják elidegeníteni, mert ha értelmes ember hallja e támadásokat, azt mondja: okos emberek, de bolondul beszélnek.“

Igy terjeszti a „Neven“ az elégedetlenség csiréit és így igyekezik mosakodni.

Viszonválasz.

Dr. Pleszkovics Lukács a Bácskai Hírlap pertárában választ nyújtott be a polgármester elleni támadást tárgyozó perben.

Mi megvalljuk, hogy a viszonzválaszunkra járó bélégitelést szándékosan nem róttuk le abban a speciális felfogásban, hogy ha a jeletet felveszik úgy ebben a perben az illeték többszörösét Pleszkovics ügyvéd urra fogja az adóhivatal fizetési meghagyása kiróni. Mert ő az, aki erre a viszonzválaszra szószaporító válaszával okot adott.

Igaz, hogy a higgadt szemlélő azt mondaná, minek követni az ügyvéd urat a szószaporítás terére. De kénytelenek vagyunk vele, nehogy az ügyvéd ur és társai azt higgyék, hogy elzárkózunk az eszmecsere elől vagy hogy épen megijedtünk. »Mit den Löwen muss man heulen.«

Dr. Pleszkovics azt állítja, hogy cikke a jogos kritika határait át nem lépte. Hogy átlépte-e vagy nem: nem ő van hivatva meg bírálni. Ő legfeljebb azt jelenthette volna ki, hogy nem állt szándékában a kritika határait átlépni.

De mi azt állítjuk, hogy dr. Pleszkovics nem szándékozott a jogos kritika határán innen maradni. Mert, dacára, hogy figyelmessé tette az a mi cikkünk a kritika határait, mindjárt a föntebbi kijelentése utáni mondatban azt írja, hogy a mi lapunk ama híres gáti fiskális cégéhez méltó üzemekre adja magát, hogy t. i. néhány koronáért elvállalja a felelősséget mindenféle cikkért.

Ne regadtassa el magát, fiskális ur. Itt nem periratról van szó, amit csak az ellenfél ügyvédje olvas el, és amiben tehát bátran lehet hetet havat összehordani. Itt minden sort a ezerszemű Cézár, a közönség tesz kritika tárgyává. Azt valótlanságokkal, ráfogással megtéveszteni nem lehet. A mi lapunkról az ilyesmit senki se hiszi el. Ellenben látják az ügyvéd ur argumentálásának gyengeségét és kételkednek ügye igazságában.

A fiskális ur fölhívja a cikk íróját, nevezze meg magát. A cikkíró ime megnevezi magát: „A nevem Bácsmegyei Napló.“

A lap válaszolt fiskális ur támadására, nem egyes ember. Az ily kérdésekben szolidaritást vállalunk, követjük az angol lapok példáját, amelyekben sem név, sem jel nincs a cikkek alatt. Mindenki mindenkiért!

A fiskális ur mint ambiciózus jogász, az ellenmondások egy új fajtáját statuálja. A contradictio in facto-t. Előbb azt mondja, hogy egy huron pendülünk a gáti fiskálissal, aztán, hogy ő az ilyenek szavaira nem reflektál. És végül mégis reflektál. Aber fragt mich doch nicht wie.

A válasz ama részében, ahol egy kis autobiografiát ad a saját közszereplése világtörténetéből: elbeszéli a fiskális ur, hogy közszereplése Mamuzsich Lázár felfüggesztésével kezdődik. Már pedig — így szofisztikuskodik — egy felfüggesztett polgármestertől mi előnyt várhat az ember!?

Könyörgöm, csavarintsunk egyet ezen az okoskodáson. A f. ur ezen előadása nem cáfolja meg azt az elleniratbeli állításunkat, hogy Mamuzsich neki főügyészséget ígért. Sőt ezzel kitűnően kvadrál, hogy a f. ur látván reményei vesztét, igyekezett a sülyedő hajót, amelyen javai valának, megmenteni. Kiállott tehát a fórumra és mint a közjó éber őre, kardoskodott és kardoskodik Mamuzsich mellett.

És nem adta föl mindmáig a reményt, hogy Mamuzsich még újra a hatalom kormányához kerül, mivel maga sem hiheti, amit mond, hogy Mamuzsichot akár néhány év előtt, akár most valaha is hivei mind elhagyták.

A f. ur azt állítja, hogy Mamuzsich meghallgatása nélkül függesztették föl. Eltekintve attól, hogy bizony többször is meghallgatták, ez magában véve, ha való is, akkor sem *bünkrónika*. Ez csak egy bűn volna. A f. ur azonban a tulzás népszerű logikai funkciójával azt is állítja, hogy Mamuzsichot felakasztották ezelőtt egy évvel.

Mi Mamuzsichot ma is láttuk az utcán, hála Isten, viruló egészségben. Ugy-e önök is látták?

A f. ur azt állítja, hogy Gullner Gyula e gyilkosságot Biró Károlylyal tettes társaságban követték el? Hogy van akkor az, hogy ez a két férfiú sem vizsgálat alatt nem áll sem elítélve nem lett?

Az apagyilkoshoz címzett hasonlításért ámvonja a cikkíró f. urat Mamuzsich felelősségre.

Röviden még csak a következő lapidaris megjegyzéseket. A mi cikkünk sem mondja helyesnek, hogy akták elveszenek, csak emberileg lehetségesnek. — Arra a kérdésre, lehet-e, hogy az akták másnak mint a polgármesternek kezei közt veszhettek-e el? azt feleljük, hogy igen. A f. urnak ez új Hja, sok új van még az ő számára is a nap alatt!

Kézdörzsölve, fejesóválva és mosolyogva konstatálja, hogy az akták újból való beadásával ő mentette meg az új aerát. Szónok önmagát üdvözli. Hagyjuk meg gyermekded hitében.

Ha büntetendő cselekményt nem követett el Mamuzsich mint polgármester, ezzel még nem tisztázta magát az összes vádak alól. Mert ugyebár egy polgármesternek sok pozitív kötelezettsége is van amellet a negatív kötelezettség mellett, hogy büntetendő cselekményt ne kövessen el.

Mamuzsichnak különben szívesen megadná Szabadka a mindenképen jól megérdemelt nyugalmat, de Mamuzsich nem akarja elfogadni; nem, még az f. ur kedvéért sem, sőt talán épen az ő kedvéért.

Mindez különben más lapra tartozik.

A vasutasok sztrájkja.

A királyi parancs.

Bekövetkezett hát az, amit félve említettünk még tegnap, az t. i. hogy kitört a harc állam és alkalmazottak között. Az állam

THE MUTUAL	ELSŐ HELYET foglalja el egy a kötvénytulajdonosoknak teljesített fizetéseket illetőleg, melyeknek összege 0 0 0 0 0 0 0
	3.268.000.000.— frankot, valamint biztosítéki alap- 2.081.977.521.55 frankot tesz ki. Az érvényben levő élet- és járadék- 7.500.923.900.57 frank, biztosítások összege 1903. december 31-én 0 0 0 0 0 0 0
new-yorki életbiztosító társaság	Szabadkai főügynökség
A VILÁG ÖSSZES ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁGAI KÖZÖTT AZ	LÖWY TESTVÉREK-nél. Magyarországi vezérig.: Budape, VI., Andrássy-ut 20

mmár a végső eszközökhöz volt kénytelen nyulni és még az éjjel terjedett el hire annak, hogy *királyi parancs*sal be lesz hiva a vasuti ezredek tartaléka, hogy ezzel véget vessenek a sztrájk veszedelmes következményeinek.

Késő éjjel aztán megjelent ő felsége parancsa, mely csakugyan behívta a vasutak közös hadseregbeli és honvédségbeli tartalékos alkalmazottjait és elrendeli azoknak a m. kir. államvasutakhoz szolgálattételre való beosztását.

A legfelsőbb parancs így hangzik:

„Parancsolom, hogy a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek) a magyar állam területén lévő vasutak szolgálatában álló magyar honos tartalékos havidijasai és legénysége, valamint a honvédségnek ugyanilyen tartalékos és póttartalékos havidijasai és legénysége a közös hadsereg, illetve a honvédség részletes kiegészítésére behívassanak és *szolgálattételre a magyar királyi államvasutakhoz beosztassanak.*

Kelt Bécsben, 1904. évi április hó 22-én.

Ferencz József, s. k.

Nyiry Sándor, s. k.

honvédelmi minister.

A kormány intézkedése.

Ma reggel óta *Hieronimi* miniszter tervei szerint összeállított katonai vonatok indulnak Szolnok, Miskolc és Szabadka felé. A szolnoki ötszáz legényt visz magával. Minden állomáson megállnak. Ha találnak forgalmi tisztviselőt, fölesketik, ha nem találnak, már jelentkezett tisztviselőket tesznek oda megfelelő katonai fedezet mellett.

Ma reggel érkezett Budapestre a korneuburgi vasuti ezred. Mind vizsgázott mozdonyvezetők és kalauzok. A tisztek távirászkok is. *Az ezred tartalékosait mind behívták.*

A renitens vasuti távirászkokat állami távirászkokkal cserélték ki.

Eötvös Károly véleménye

— Teljes szimpátiámmal nem állhatok a vasutasok mellé, — mondta tegnap Eötvös Károly, — mert nagy tévedés részükről azt hinni, hogy az ország rokonszenvez mozgalmukkal. Nem csoda, ha a közönség, melynek szintén olyan rengeteg kárt okoznak, ellenük van hangolva.

Vörös László visszalépése.

Vázsonyi Vilmos dr., aki a tanácskozáson mindvégig résztvett, késő este kijelentette, hogy *Vörös Lászlót ne várják, mert az a további közbenjárástól visszalépett.*

Dragaság a fővárosban.

Budapest élelmezése, amint előreláthatunk és jeleztük, leghamarabb megérezte a vasutas sztrájk hatását.

Különösen tejben, tojásban és vajban volt hiány. Az árak ennek megfelelően emelkedtek is. A tegnapi árakhoz képest a tej ára 20 fillérről 28-32 fillérre a vajé 2 koronáról 2 korona 20 fillérre emelkedett, 46 tojás helyett 41 darabot adtak két koronáért. A szarvasmarha-vásáron 2772 darab állatot hajtottak föl. s mivel kivitelre nem igen vá-

sároltak, az árak a múlt heti árakhoz képest két koronával csökkentek. De azért a marhahús ára a nagyban való árusításnál 16 fillérrel emelkedett. A borjúhús 22 fillérrel lett drágább.

A kerületi csarnokban a kicsinyben való árusítás is ebben az arányban emelte az árakat.

A sertésvásáron a legnagyobb a baj. A sertésvásár hiányát a kőbányai piac pótolja, a kőbányaiak kénytelenek a helyi fogyasztásra adni a sertést, mert kivitelük nincsen.

Epizódok.

Badulescu román egyetemi professzor három napja ül Budapesten. A Hungária szállóban lakik s ma már alaposan elunta magát a magyarok között. Dolga volt a miniszterelnöknél, akinek persze elpanaszolta, hogy haza vágyik Romániába.

— Legyen türelemmel — felelte Tisza — szombatn haza utazhat. Addig azonban nem eresztjük.

Gróf Lónyay Elemér is itt rekedt a fővárosban. Naponkint több táviratot vált a feleségével, akihez már tegnap akart elutazni.

Az egyik ma utnak indított vonat mozdonyán a máv. egy fiatal mérnöke Gyárfás is Bécsnek indult. Egy ismerőse megkérdezte hogyan vállalkozhatott a kockázatos utra.

— Különös szerencsém van — mondotta nevetve. Az éjjel a sinek megrozsdásodtak. Most sárga és annyira elüt a pályatest feketés-szürke színétől, hogy messziről látom már jól áll-e a váltó.

A rozsdásodás — úgy látszik — használt, is, mert a vonat szerencsésen elért a rendeltetési helyére.

A sztrájk Szabadkán.

A katonai vonat Szabadkán keresztül.

A kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt sürgőnyt intézett a helybeli állomásfőnökhöz, hogy személyes felelősségének terhe mellett intézkedjék, hogy a *Budapestről elindított katonai vonat minden fennakadás nélkül Ujvidékig mehessen.* A kereskedelemügyi miniszter a hadügyminiszter utasítását is közli amely szerint mihelyt délután ide Szabadkára ér a vonat a helybeli helyőrségtől a közös hadsereg 250 katonája a katonai vonatra szálljon, akik a vasuti szolgálat támogatására vannak kirendelve. Katonáink a 86-os gyalogezredből 10 napig maradnak távol és amennyiben ezalatt a vasuti forgalom helyre nem áll, az esetben más ezredbeliek által lesznek helyettesítve. Intézkedés történt hogy a mozdonyvezető személye biztonsága megvédésére a mozdonyon két csendőr lesz alkalmazva.

A katonai vonat megérkezése Szabadkán.

A Budapestről elindulásra jelzett katonai vonat a jelzett időben elindult. Ideérkezése 12 óra 30 percre volt jelezve, azonban tekintettel arra, hogy a mostani viszonyok között a vonatnak nagy ovatossággal kell haladnia, a katonai vonat csak 3/4 kettőkor érkezett be a majsai kapunál, ahol 12 lovas rendőr, 3 rendőr biztos, 4 csendőr az őrmesterrel, a

helybeli postafőnök, a vasuti postafőnök és 3 társzeker várakozott reá.

Mikor a katonai vonat beérkezett első dolga volt a tegnap itt a nyílt pályán maradt katonai vonatot utjából eltenni és csak azután jött be az állomásra. Ezen a vonaton nagyszámban érkeztek be azok az utasok a kik egy-egy állomáson a sztrájk folytán ott rekedtek.

A katonai vonat Beniczky főmérnök vezetése alatt érkezett el hozzánk.

A mozdonyvezetők.

A vasutasok sztrájkjának legfőbb mozgóerői tudvalevőleg a mozdonyvezetők. Ezek nélkül könnyű lenne az ellentállás a kormány részéről, mert a többi személyzet helyettesítése akár azonnal eszközölhető volna. De tudatában is vannak annak a körülménynek és valamennyien a legnagyobb összetartással készek a végtelenségig vinni a sztrájkot.

A helybeli mozdonyvezetők a Jókai és Kállay utcák sarkán levő Kecskés-féle vendéglő helyiségében tanyáznak és várják a felülről jövő híreket. Semmiféle rábeszélésnek nem hajlandók engedni és kijelentették, hogy amíg az országos központi mozgalmi bizottságtól érkező hivatalos értesítést az 1901. és 1904-i memorandumban foglalt követelmények teljesítéséről a béke jeléül fellobogozott vonaton meg nem kapják, sem erőszaknak egyéb befolyásnak nem engednek.

A pályaudvar este.

A helybeli indóház előtti téren ma az egész délután és este folyamán csakugy hemzsegett a kíváncsiak tömege. De nem sok ujat láthattak. Különben is a perronra csak a vasutasoknak és a rendőri igazolványt felmutatóknak van bejárásuk. A perron nem valami érdekes képet nyújt. A szerda óta veszteglő zimonyi vonat utasai várják a szabadító mozdonyt, a mely továbbítani fogja őket. Egy század katonaság pedig zárva tarja a bejárásokat és ügyel a pályatestre. A fővárosból érkezett vonat 1/2 4 órakor lett továbbítva Ujvidék felé és a közbeeső állomásokra helyezi el az itt felvett katonaságot. Ugy értesülünk, hogy reggel 1/2 9 órakor indul az első vonat Budapest felé

Munkabér és munkaidő kikötése.

Dr. *Reisner* Lajos, iparhatósági biztos a jelenleg mindinkább elharapozó bérharcokra való tekintettel a következő indítványt terjeszti a törvényhatósági bizottság keddi ülése elé:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Törvényhatósági bizottság!

Tisztelettel alulírott érdeklődő figyelemmel kísértem a közszállítások körüli óriási versenyeket, különösen a városi szállítások és városi építkezések, úgy azok jóváhagyása körüli irányelveket, szabályokat.

És megfigyelve a megrendelő város és a pályázó iparosok és vállalkozók magatartását és gondolkodását, — azt tapasztaltam, hogy

Dr. Heiszler J

ORVOSTUDOR VIZGYÓGYINTÉZETE

~ SZABADKÁN, Mária-Terézia-park ut. ~

Telefon szám 211

Telefon szám 211

Gyógymódok: vizcúra, massage, szénsavas fürdők (nauheimi) orvosi-torna és villanyozás.

Javalva: Álmatlanság-, főfájás-, szédülésnél; idegesség- és idegfájdalmaknál. Emésztési zavaroknál, főképen székrekedésnél. Rheumánál. Szénsavas fürdők (nauheimi) kitünő hatasu a szív és vérérdény betegségeinél

a versenytárgyalásokon a megrendelő város közönsége javára elért engedmények, nem a megélhetésért küzdő pályázók nagyobb ügyességének, realisabb számításának vagy kiterjedtebb s céltudatosabb üzleti összeköttetésekének javára irandók, hanem ezek az engedmények, részben a selejtesebb munka és anyagnak a megkivánható és a tényleg szállított munka és anyag értéke között természetesen mutatkozó különbözetből, másrészt és főleg pedig a munkások bérének, az ember termelő képessége értékének a lehetetlenségig való leszorítása által elért és elérhető megtakarításokból állanak elő és ezekből összegeződnek.

Megfigyeléseim alapján kialakult meggyőződéseim ezen eredményének helyes és igaz voltában az újabb országosan fellépett szocialis mozgalmak, a városunkban is kiütött többrendbeli bérharcok folyamán, mint a békéltető bizottság elnöke által vezetett tárgyalásokon szerzett tapasztalataim megszilárdítottak — és arra a meggyőződésre jutottak, hogy az alacsony, az emberségesnek tekinthető alul álló munkabérral való versenyzés nemcsak a munkásoknak, de az emberséges munkaadóknak érdekét is sérti, sérti a nélkül, hogy a város közönségének a mérhetlen kárral csak megközelítőleg is arannyan álló, maradandó előnyökét biztosítsa.

És minthogy — ez idő szerint — ezen, immár elterjedt, megszokott, sőt megkövetelt káros irányzat meggátolására törvényes mód és alkalom nincsen, másrészt mert ezen, a közérdeket is sértő irányzatot sem a társadalom, sem közintézmény nem támogathatja:

annak kijelentése és elismerése mellett, hogy jelen indítványomat Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő urnak, Budapest székes főváros törvényhatóságához benyújtott indítványából vettem át, s azt némi módosítással, — helyesebben némi toldással — magamévá teszem, indítványozom: mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy:

„a városi közszállítások, városi középítkezések és általában a városi munkálatok kiadásánál az árlejtési feltételek közé mindig felveendő az emberséges munkabér és munkaidő kikötése. A mely iparágban a munkaadók és munkások közös megegyezésével árszabály létesült, az legyen irányadó. Ennek hiányában a munkaadók és munkások szervezeteinek megkérdezésével állapítandó meg, hogy mi az illető szakmában a helyi tisztos munkabér és munkaidő. A munkabérekéről és munkaidőről így szakmák szerint elkészített lajstromos kimutatás évről-évre a változott viszonyokhoz képest felülvizsgálandó. — Városi munka csak annak adható ki, aki ajánlatában kötelezi magát arra, hogy munkásainak a lajstromban felvett emberséges munkabérről kevesebbet nem fizet és az emberséges munkaidőre vonatkozó kikötést is elfogadja s magára kötelezőnek elismeri. — Azon városi vállalkozó, aki ezen lekötésének ellenére az árszabályt s munkaidőt be nem tartja, a városi közszállításból egyszer s mindenkorra kizáratik és ezen kizárásról az összes honi törvényhatóságok értesítettnek fognak.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Reisner Lajos,
virilis bizottsági tag.

H I R E K.

— **Szent Antal új oltára.** A szabadkai köztisztviselő és szeretetben álló derék szt. Ferencrendiek a templomukban Szent Antal tiszteletére új diszes oltárt emeltek, melyet folyó év április 26-án, kedden reggel fél 7 órakor fognak ünnepélyesen felszentelni. A gyönyörű szép és karrarai fehér márványból készült oltár 6600 koronába került. Készítette: Spóranyi Károly udinei (Olaszország) szobrász, aki magyarországi származási és a magyar nyelvet tökéletesen bírja. Minthogy a szabadkai keresztényhívek mély tisztelettel viseltetnek Szent Antal emlékének s a vallásos tiszteletüknek méltó kifejezést adnak az által is, hogy hetenként 440–450 szegény városi egyének között a „Szent Antal perselyébe” befolyt összegből a szt. Ferencrendiek minden héten, kedden d. e. 10 órakor szent mise hallgatása után nemcsak egy hétre való tiszta búzából sült nagy kenyeret, hanem a befolyt segély összegek eredményéhez képest, egyes szegény családokat még pénzsegélyben is részesítik, — a szt. Ferencrendiek elhatározták, hogy a régi oltár helyére egy új diszes márvány oltárt állítanak. Az új oltár egészen karrarai fehér márványból van igen diszesen elkészítve. Az oltár főhelyét Szent Antal gyönyörű szép szobra, karján a kis Jézuskával foglalja el. A szobor alján a feszület áll. A megható szép és lélekemelő szobor magassága 1 méter 60 cm. Az oltár földszinti előoldalán két csodakép van kifaragva, az egyik a hitetlent téríti meg, miután a szamar is leborul az oltári szentség előtt. A másik azt ábrázolja, mikor Szent Antal egy holtat föltámaszt, aki egy bűnügyben vallomásával, egy egyén ártatlanságát beszéli ki. — Végül megemlítjük, hogy az új oltár tetemes költségei közadakozásból térítettnek meg, de edigél a költségeknek körülbelül fele része van fedezve a másik fele még fedezetlenül áll miért is a keresztény hívek figyelmét felkérjük a közadakozásra melyet a szt. Ferencrendiek hálás köszönettel nyugtáznak.

— **Rendjelviselési engedély.** Ő Felsőge megengedte, hogy *Latinovics Pál*, Bács-Bodrog megye és Zombor város főispánja a porosz királyi vörös sasrend II. osztályu rendjelét elfogadhassa és viselhesse.

— **Elöléptetés.** A vármegyei törvényhatósági bizottság tavaszi rendes közgyűlésében dr. Buday Pál árvaszéki ülnököt főszolgabíróvá megválasztván, az így megüresedett másodfoku ülnök állásra *Trischler Károly* árvaszéki ülnök lépett elő. Mint értesülünk, *Trischler Károly* a napokban felgyógyulva hazatér a helybeli közkórházból és elfoglalja állását.

— **Műtárlat a Nemzeti Kaszinóban.** Közöltük már azt a felhívást, amelyet a Nemzeti kaszinóban rendezendő műtárlat előkészítő bizottsága a nagyközönséghez intézett. A bizottság most felkéri mindazokat, akik bejelentő ivatek kaptak, hogy azokat mielőbb *kitöltve* a bizottság bármelyik tagjához juttassák valamint arra is, hogy addig mig erre felszólítást nem kapnak, műtárgyakat ne küldjenek be mert egyelőre még azokat nem lehet kellőképp elhelyezni.

— **A kórházi bizottság ülése.** A kórházi bizottság ma délután ülést tartott a város-háza tanácstermében. Az ülésen néhány jelentéktelenebb ügyön kívül a kórház 1903. évi zárszámadása és a jövő évi költségvetés tárgyalatott. A költségvetés legfontosabb tetele a kórházi orvosok fizetésfelemelése volt, a mit a közigazgatási bizottság ugyan már az idén megszavazott, de a belügyminiszter nem hagyott jóvá. Most már azonban fedezetről gondoskodva lévén, minden valószínűség szerint e méltányos kérelem kedvező elintéztést fog nyerni. Lényeges még ama határozat is, hogy a kórházi ápolási díjak 1 kor. 90 fillérről 1 kor. 93 fillérré emeltetnek.

— **Póttárgysorozat.** A f. hó 26-án kedden megtartandó törvényhatósági bizottsági ülés tárgysorozatába még a következő tárgyak lettek pótlólag felvéve: A szabadkai önkéntes tűzoltó testület meghívója a május hó 22 és 23-án megtartandó 15 éves jubileumára. — Tanács javaslata, kk. Vrana Pál után felmerült ápolási költség leírása tárgyában. — Ugyanez Bulyovcsics Mátyás után felmerült ápolási költség leírása tárgyában. — Vojnics Máté tanácsnok kérvénye 3 havi szabadság engedélyezése iránt. — Belügyminiszteri leirat a rendőrség létszámának megállapítása ügyében hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. — A földmivelésügyi miniszter leirata a tompai és kelebiai hegyközség hegyőreinek Werndl-féle golyós fegyverrel való ellátása tárgyában. — Honvédelmi miniszteri leirat a megye tulajdonát képező nagy lovassági laktanya és egyéb telkekre vonatkozólag. — Tanács javaslata a Damjanics utcai iskola melletti kocsit aszfaltozása tárgyában. — Selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazott átirata eperfa termelés céljaira alkalmas terület átengedése tárgyában. — A tanács jelentése a ludasi ártézi kutak furatásának beszüntetése tárgyában. — A városi árvaszék jelentése dr. Landauer Adolf árvsz. ügyész részére 137 kor. 51 fillérnek a tartalék alap kamataiból leendő kiutalása tárgyában. — Dr. Mezei Izsó és dr. Blum László trachoma orvosok kérvénye fizetésük felemelése iránt. — Kereskedelmi m. kir. miniszter leirata az utadó alapnál előfordult leírások tárgyában. — Ruttkai Máté volt városi kertész kérvénye kertésztanítói működés idejére fizetése és napidijainak kiutalása iránt.

— **Új ügyvéd.** Dr. *Vass Oszkár* földink a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt tegnap az ügyvédi vizsgát sikerrel letette.

— **Új templomi orgonák.** Két községben, Bezdánban és Rácmiliticsen új templomi orgonát építettek. Ezek felülvizsgálását mostanában eszközölte Berauer József főszékes-egyházi karnagy. A szakszerű felülvizsgálat ez orgonáról a legszebb elismeréssel nyilatkozik, nemcsak kifogástalannak, hanem tökéletes műipari alkotásnak jelzi azt. A rácmiliticsi templom Nágel Máté plébános buzgalmából 6 év alatt kívül belül egészen új diszt nyert. Új gyönyörű főoltára van, mellékoltárai és szószéke izlésesen renováltattak, új művészi becsű üvegfestmények kerültek a régi ablakok helyére; ugyanakkor a kalváriát s a fájdalmas Szűzanya kápolnáját is megújították. Az idén pedig az ékes belsejű templom 6000 korona költséggel a kincstár jóvoltából külsőleg is restauráltott, legutóbb pedig a régi 34 éves orgona helyett új csinos és kellemes hangu orgonát nyert.

— **Elmaradnak a nyári hadgyakorlatok.** Amint értesülünk, a közeledő nyári időszak alatt nem vonulnak el az ezredek állomáshelyeikről és mindenféle összpontosítás elmarad. A zászlóaljokban folytatják csak a fegyverforgatás mesterségét, hogy helyrehozzák a mulasztást, csaknem nyolcz hónap mulasztását, és a szükséges kiképzés céljából nem indulnak ki állomáshelyeikből az ezredek. A katonai kincstár ez által jelentékeny megtakarításokat ér el, ami katonai szempontból nem épen előny, de megkettőztetett munkásságra lesz szükség, hogy a legénység a tényleges fegyverszolgálat rövidebb ideje alatt ugyanazt elsajátítsa, amirehhez ezelőtt három teljes év állott rendelkezésre. Ha a rövidebb szolgálati idő megfelelő eredménnyel jár, mindenesetre közelebb jutunk a rég sóvárgott kétévi katonai szolgálathoz.

— **A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület** igazgató-választmánya 1904. évi április hó 29-én délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében ülést tart. Tárgysorozat: Jelentés az egyesület évi működéséről. Jelentés az egyesület vagyoni állapotáról. Számvizsgáló-bizottság jelentése. Munkatervezet. Költségvetés. A gazdasági és háziipari tanfolyamok. Vidéki alelnök választása. Választ-

mány kiegészítése. Pénztárnok választása. Tagok felvétele. Folyó ügyek. Indítványok.

— **A szociáldemokraták népgyűlése.** A szociáldemokrata párt vasárnap délután 3 órakor a régi gimnázium helyiségében négyülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: 1. A kongressusi kiküldöttek beszámolója. 2. A munkásmozgalom, 3. Egyesülési és gyülekezési jog.

— **Tűzeset.** Ma délután fél 2 órakor kigyulladt Pressburger Fülöpnek a szegedi szőlők 85. szám alatt levő lakóháza és mire tűzoltóink odaértek, már az egész ház lángokban állt, úgy, hogy az oltás munkája csupán a tűz tovaerjedésének megállítására szorítkozhatott.

— **Sztrájk Zomborban.** Jelenleg a molnárok, fazekasok és kályhakészítők sztrájkolnak. Ugy a malmok, mint fazekas és kályha mesterek vonakodnak a munkások követeléseibe belemenni. Utóbbiak elhatározták, hogy műhelyeiket 8 napig zárva tartják, és ha addig a munkások munkahelyeiket el nem foglalják, ezeket idegen munkásokkal töltik be.

— **Vasúti baleset.** A halas — almás — rigyiczai vasútvonal 511. számú vonatával héten egy kis viczinális baleset történt; ugyanis a sinekre tévedt 15 birkát elgázolt. Szerencsére csak a birkákban esett kár. A vonatot és utasokat az izgatottságon kívül mi baj sem érte.

— **Anyakönyvi hírek.** *Halottak:* Schiller Mária 4 hó, Kopilovics Albertné Tumbász Karolin 33 év, Sztankovics Mária 2 év, Hajek Lajos 10 nap, Tényi János 1 hó, Crenkovits Ádám 11 hó. *Eljegyzés:* Sztantics Ágoston Sztantics Erzsébettel, Szakál Lukács Boros Évával. *Házasság:* Jelasics Antal Bulyovics Annával, Bilánszky Ferencz Duronta Katalinnal, Vojnics T. Lukács Szudarits Katalinnal, Tamasi József Ambrus Klárral.

— **Tombola.** Holnap vasárnap este a Batthyány-utcai Spitzer-féle vendéglőben ismét tombola estély lesz. A szép és értékes nyereménytárgyak egész napon át láthatók.

— **A pletyka.** Szorgalmas, törekvő varróleányról szól az ének, ki keserves munkájával tartotta fenn magát öreg anyjával együtt. A szobaúr régen szerette a különben ő nevelésű leánykát, úgy, hogy el is jegyezte. A boldogság fészkének lehetett nevezni a szerény kis lakást, ahol az egyik szobában a házi kisasszony kereste a mindennapi kenyeret, a másokban pedig a szigorló orvos vőlegény bujt a akönyveket, hogy minél előbb megszerezze az orvosi oklevelet. Már az orvossá avatás nagy napja is közel volt, midőn egy napon a szomszédasszonyok valamelyike besúgta a vőlegénynek, hogy menyasszonya minden hónapban egy titkos levelet kap színes borítékban egy nagy úrtól és óva intette a házasságra való lépéstől. A vőlegény kétségbeesve vallatóra fogta menyasszonyát, ki beismerte, hogy minden hónapban kap színes borítékban egy-egy levelet, de hogy kitől, ezt csak az orvosi diploma elnyerése után fogja neki megvallani. A várva várt nap is is bekövetkezett s most már a vőlegény követelte, hogy menyasszonya váltaná be ígérését. Éppen elő akarta szedni a gyanúsító „corpus delicti”-ket, midőn az ajtón kopogtatnak és két úr örömtől sugárzó arccal jelenti, hogy eljöttek Török A. és Társa budapesti bankházából, hogy a mai húzáson nyert nagy főnyereményt a sorsjegy visszaadása ellenében kifizessék. Ekkor azután a menyasszony, aki véletlenül összerakta a Török bankháztól havonta érkező színes borítékú leveleket, bebizonyította vőlegényének, hogy nem valami titokzatos levelek voltak ezek, hanem a szerencsés Török bankház, Budapest, Teréz-körút 46. szám alatti főüzletéből jöttek, ahol sorsjegyeit vásárolta s csak a pletyka akarta rosszakaratával szerencsésjétől megfosztani.

— **Állásokat** nyerni legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hirlap” útján lehet, mely az állástadókkal való köz-

vetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyobb részt e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselői, gazdasági, hivatali, pénzügyi, kereskedelmi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegyesek és Házasulandók Lapja” melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor., egyes szám 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körút 18. Képviselők fiókkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek.

— **Házassági** célból ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” útján, ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Pályázati Hirlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokot. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 12.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Fölmentett építész mérnök.

Most értesülünk, hogy Nikolics Vladimir Karloczán lakó műépítész ügyében tegnap döntött a kir. Curia és *Nikolicsot fölmentette*. Két év előtt ugyanis Ujvidéken a gimnázium építésénél a tetőzet leszakadt és ez alkalmal egy munkás meghalt, egy másik meg súlyosan megsebesült. A szegedi ítéltábla Nikolics Vladimir gondatlanságának tudta be e cselekményt és ezért 2000 korona bírság megfizetésére ítélte, holott Nikolics *teljesen díjtalanul* készítette az építkezési tervezetet. A kir. Curia azonban megváltoztatta az ítéletet és felmentette Nikolicsot, kit dr. Békeffy Gyula ügyvéd képviselt.

LEGUJABB.

Jön a király.

A király e hónap huszonnegyedikén akart Budapestre jönni. Utazása a sztrájk miatt egyelőre elmaradt. Ha akadály nem lesz, úgy az uralkodó az újabb megállapodás szerint egy héttel később, április harminczadikán érkezik csak a magyar fővárosba. Ez alkalommal több főherceg és külföldi előkelőség is ellátogat Budapestre. Gróf Szápáry Pál a tiszteletükre estélyt ad a Parkklubban.

A vaskéz.

Tisza István sorra váltja be azokat a kijelentéseit, amelyekkel három nap előtt magukba téríteni próbálta a vérszemet kapott vasutasokat. Az új folyamán vált köztudomásává, hogy a királyi parancs ellenjegyezve megjelent és szolgálattételre rendeli be a vasutasok szolgálatában álló magyar honos tartalékos és póttartalékos havidijasait és legénységét.

Ma aztán szétugratta a sztrájkanyagát. Nem erőszakkal, nem lovasrendőrökkel, hanem szép csendben. Közvetlen okot erre a hős mártíromságára vágyakozó Sarlay királlysértése okozta. Izgatott is izgatták a társai közül is többen úgy hogy tartani lehetett tőle, hogy abból a sztrájkfészekből mint a méhkasból úgy repülnek ki a csupa herévé ved-

lett méhek, hogy mérges fullánkjukkal egész sereg embert sértsenek.

Más körülmények között és a közvélemény anteokkupáltsága nélkül a kormány eme lépése utcai tüntetésekre birta volna a népet. Hogy ma aránylag rövidesen, sőt sokan helyeslőleg tértek napirendre az eset fölött: annak a bizonyossága, hogy az ország közvéleménye, még a szocialisták jelentékeny része is a vasutasok ellen foglal állást.

Mindenki a hatalommal, a kormányval, az állami tekintély és az igazi közérdek képviselőivel kezdi hangoztatni az *intő szót*, hogy: **Vasutasok! álljatok munkába!**

A mai telefonértesüléseink ezek:

Letartóztatott sztrájk vezér.

A vasutasok sztrájkjának egyik legfőbb vezetőjét ma délután elérte végzete. *Sarlay Jánost, a nyugati pályaudvar helyettes állomás főnökét és a sztrájkmozgalom egyik vezérét ma délután letartóztatták.*

A letartóztatás oka az volt, hogy Sarlay egyik vendéglőhelyiségben erős hangon izgatott a fővárosi lapokban is megjelent királyi parancs ellen, mely a vasúti ezredbeli tartalékos legénység behívását rendeli el.

A szenvedélyes ember kifakadásaira figyelmessé lett egyik polgári rendőr és a történetekről jelentést tett *Krecsányi* detektív főnöknek.

Krecsányi azonnal a megjelölt helyre sietett és Sarlayhoz lépve felszólította, hogy a törvény nevében kövesse.

Sarlayt a detektivek kivezették és egy egyfogatu bérkocsiba ültették, melynek mindkét oldalán egy-egy lovasrendőr volt.

A kocsit a rendőrök kíséretében a főkapitánysághoz indult, ahol Sarlayt további intézkedésig fogva tartják.

A fővárosi sztrájkanyagát feloszlatták.

A mai délután másik nagy szenációja a sztrájkoló vasutasok fővárosi sztrájkanyagának a feloszlata.

A Hermína-uti Schätz-féle vendéglőben levő sztrájkanyagát ma délután az államrendőrség feloszlatta

A feloszlata előkészületei a legnagyobb nyugalommal történtek, úgy, hogy a bentartózkodó sztrájkolóknak sejtelmök sem volt a történendőkről.

Fél háromkor lovasrendőrök és két század katonaság körülvette a sztrájkanyagát. A katonákat 5—6 lépésnyi távolságra állították föl.

Benn a sztrájkolóknak részint kártyáztak részint pedig a történetekről és a teendőkről tárgyaltak. Ott tartózkodtak a 13-as bizottság néhány tagja, *Vázsonyi* országgyűlési képviselő és néhány újságíró is.

Mikor az őrségről kellőképpen gondoskodva lett, a helyiségbe lépett *Rudnay* főkapitány, *Krecsányi* és *Boda* kapitányok kíséretében és ünnepélyes hangon kijelentette, hogy a *sztrájkanyagát az itt történt helytelenségek miatt feloszlatta.*

Ezután tudomásukra adta a sztrájkolóknak, hogy Sarlayt letartóztatták királlysértés és izgatás miatt. Fölhivta

azokat, akiket illet, hogy a behívásra vonatkozó királyi parancsot vegyék tudomásul, a behívásnak pontosan tegyenek eleget és figyelmeztette őket, hogy békésen távozzanak a sztrájk-tanyáról. Szavait azzal végezte, hogy a vasutasok megszegették esküjüket, ezt pedig a fővárosi államrendőrség nem akarja tenni és így kénytelen a rend helyreállítására az intézkedéseket megtenni.

A sztrájkolók nyugodtan hallgatták meg a főkapitány szavait és minden rendzavarás nélkül vonultak el a sztrájk-tanyáról.

Az elvonulás egyenként történt. Faludi Józsefnek a mozgalom egyik főemberének, a mikor bejelentette, hogy tartalékos hadnagy, azonnal átnyújtották a katonai behívóját.

A sztrájkbizottság elnökét szabadon bocsájtották.

A háboru.

Japánban igen nagy a lelkesedés Annyi önkéntes jelentkezik, hogy a toklói kormány azt hiszi, hogy akár 500.000 embert kiválogathatna közülök.

Az orosz kormány kétezer millió koronára számítja a hadi költséget 1904. végéig.

Harcéri hír gyéren érkezik. Alexejev admirális ma számol be arról, hogy folyó hó 12-én miképpen pusztult el Port-Arthur előtt a Straszny nevű orosz torpedóromboló. Az éjszaka sötétjében a japán torpedóhajókat oroszoknak nézte: hozzájuk csatlakozott. Virradatkor a japánok persze fenébe lőtték a közjük keveredett ellenséges hajót. A Baján orosz cirkálóhajó segítségére akart sietni Straszny-nak, de elkésett.

KÖZGAZDASÁG.

Az állatok egészségügyi állása Bács-Bodrog vármegyében ápril 20-ig Lépfene: újvidéki Urszentiván. Veszétség: bácsalmási Madaras; zombori Nemesmilitics. Takonykór és bőrféreg: Zenta I. ker. Ivarszervi hólyagos kiütés: bácsalmási Madaras 2 u. Jánoszhalma 7 u. Rühkór: apatini Gombos 5 u. ló; kulai Kiskér ló, Kucora 4 u. ló; topolyai Bácsfeketehegy 1 t.; zentai magyarkanizsa ló; Zenta I. ker. 1 m. ló, IV. ker. ló. Sertésvész: bácsalmási Bácsalmás, Mátételke 1 m., Mélykút 1 m.; kulai Overbász 1 sz.; németpálankai Szilbács; óbecsei Obecse: titeli Alsókabol, Káty 1 sz., Titel; topolyai Bajsa 1 m., Sándor; újvidéki Osóvé, Temerin 1 t.; zentai Martonos 1 t.; Zenta III. ker. 1 sz.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnoxy és Simon gabonatermék-kereskedő cég tudósítása.

— Április 15. —

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza ápr.-re	—	783—84
Buza máj. 1904	—	780—81
Buza okt.	—	779—70
Rozs ápr.-re	—	—
Rozs okt.-re	—	—
Rozs áprilisra	—	650—51
Zab okt.-re	—	—
Zab	—	—
Zab október	—	548—49
Tengeri máj.	—	506—07
Tengeri	—	—
Tengeri	—	517—18
Teng. jul. 1904	—	522—23
Repce	—	—
repce aug.	—	—

2193/a. 904. sz.

Hirdetmény.

A földadó folyó évre kivetttven, a kivétési lajstrom az 1883. évi XLIV. t. c. 16. §-a értelmében **folyó évi ápril hó 24-től május hó 1-ig** bezárólag, vagyis 8 napra a városi adóhivatalban közszemlére kitétetik.

Felhivatnak az illető adókötelezettek, hogy ebbeli adójukat tekintsék meg és akik kivételben nem nyugszanak meg, az ezen írásbeli felszólalásaikat a városi adóhivatalnál 15 nap alatt behajtják és pedig azon adózók, kik a lajstromban tárgyalt adóval már a mult évben megróva voltak, a lajstrom kitételének napjától, azok pedig, kik a kérdésben forgó adóval a folyó évben első ízben rovatnak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskebe történt bejegyzéstől számított 15 nap alatt. Megjegyeztetik, hogy az elkésetten

beadott felszólamlások figyelembe vétetni nem fognak.

Együttal felhivatnak az illető adókötelezettek, miszerint a kivett adónak adókönyvecskeikbe leendő bevezetése végett a kitűzött záros határidő alatt a városi adóhivatalban jelentkezni tartoznak, mert mulasztás esetén a fennebb idézett törvény 36. §-a d) pontja értelmében pénzbírsággal fognak elmarasztaltatni.

Szabadkán, 1904. ápril hó 22-én.

Városi adóhivatal.

? Miért?

nevezik

GAEDICKE

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki
Mert ott a 602.000 kor. jutalmat
Mert ott 3-szor a 400.000 kor. főnyereményt
Mert ott 3-szor a 100.000 " "
Mert ott 1-szer a 70.000 " "
Mert ott 4-szer a 60.000 " "
Mert ott 3-szor a 30.000 " "
Mert ott 5-ször a 25.000 " "
Mert ott 10-szer a 20.000 " "

nyerték és

 mert más gyűjtőde hasonló
 eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztályosorsjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

1/1   1/2   1/4   1/8 sorsjegyeket
12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje
BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca 11. szám.

 Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálunk.

~~~~~ Levágandó rendelőlevél. ~~~~~

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Szíveskedjék címemre..... I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztályosorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték: ..... korona utánvételezendő postautalványon küldöm

Pontos cím: { Név .....
{ Állás .....
{ Lakhely .....
{ Utolsó posta .....

A nem kívánt módoszat
törölnöd.

A m. kir. államv. gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű gőzeséplőkészleteket, ipari czélokra alkalmas COMPOUND lokomobilokat.

MILLENIUUM

fűkaszaló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Teljes waggonrakományok bármely állomásra szállítva!

KERTÉSZ ALBERT

SZABADKA, VI. kőr. Petőfi-utca 88. sz. (gimnáziummal szemben.)

MELOCCO PÉTER Budapest

Eternit-művek.

Márvány, mozaiklap, műkő és cement-áru-gyár. Beton és vasbeton építési vállalat

HATSCHEK LAJOS

Eternit-pala gyárainak

KÉPVISELETE ÉS RAKTARA.

ÉPÍTÉSI ANYAGOK RAKTÁRA.

ELADÁS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Állandóan raktáron tart:

Építési anyagok:

Elsőrendű minőségű biharmegyei fával égetett darabos és építési mész. Valódi beocsini román és portland cement eredeti ölmazott zsákokban.

Hornyolt tetőcserepek. Tüzálló (chamotte) téglák. Valódi egeresi szobrász és alabastrom gipsz. Kátrány köfedellemezek. Szagtalan valódi asphalt lemezek. Asphalt elszigetelő lemezek. Vizmentes kőszénkátrány. Elsőrendű Carbolineum fotelítésre. Cement és mozaiklapok a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. Cső-möszölt portland és kőagyag csövek. Szurok fáklyák.

Sürgöny és levélcim: Kertész Albert Szabadka. Telefon 204. sz.

Jutányos árak. Csak elsőrendű árúk. Azonnali szállítás.

MORVAI NOVÁK G.

vasbeton és Rabitz munka vállalkozó. márvány, mozaik és cementáru gyár. Vasbetonból épült saját házában, a vasuti indóházzal szemben. Telefon 238. sz.

Elvállal: vasbeton és Rabitz munkálatokat, betonozást, beton műtárgyak, nedves falak szárazzá tételét és gránit-terasz munkák.

Fürdő kádak, vizezők, viztartók, szökő kutak, facement tetők.

Nagy és állandó raktár román és portland cementből.

Nagyban és kicsinyben a hához szállítva legjutányosabb árak mellett.

Nagy raktár mindenemű mozaik és ezement lapokból 1-6 színben, keramit lapok, kőagyagcsövek

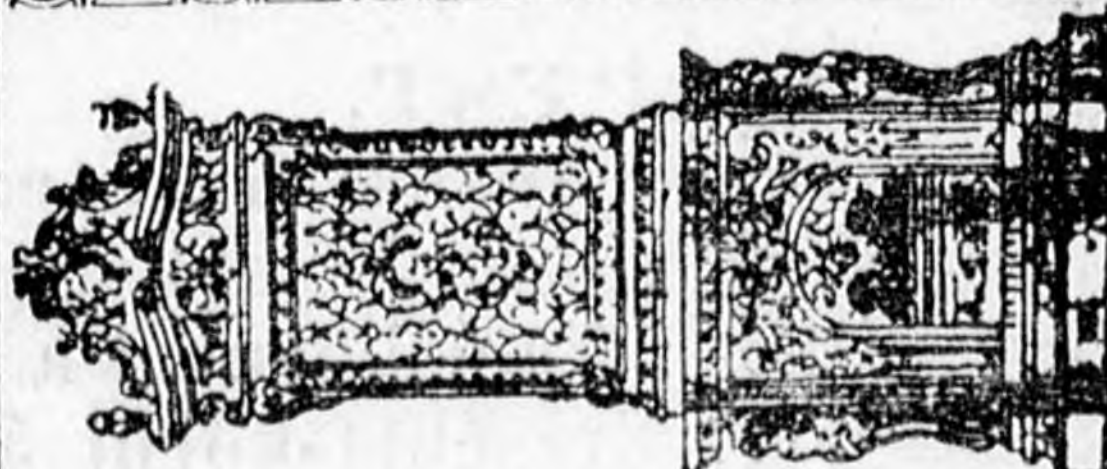
Szabadalmazott asphalt elszigetelő lapok nedvesség ellen. Asphalt papír, stb

ÜZLETVEZETŐ:

DÁNIEL A. JÓZSEF

Bathány-utca.

Cserépkályha gyári raktár

Ősztrák-Magyar

Monarchia írásban és képben

czimű diszmű, teljesen új, 21 vászon diszkötéses kötetben, melynek bolti ára 331 korona, 150 koronáért ELADÓ.

Egy háztartási mérleg

és 1 üveg eredeti francia parfüm ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világhírű kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói

ezüst árúimat

és pedig: 6 darab mexikói ezüst asztali kés, 6 darab mexikói ezüst evővillát, 6 darab mexikói ezüst evőkanalat, 12 darab mexikói ezüst kávéskanalat, 6 darab kiváló desszertkést, 6 kiváló desszertvillát, 1 darab mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 darab mexikói ezüst tejmerítő, 2 darab elegáns asztali gyertyatartót.

46 darab összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomban egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/3 kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok, Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

Denker J. központi forgalom áruháza: Bpest, Hernát-u. 54.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) kevéssé megsérült — finom enyhe Piperesszappant rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi.

3 frt 40 krajczár

utánvétellel egy vég szepességi vászon 6 teljes férfi vagy női ingre 90 cm. széles kitűnő minőségben, 5 évi jótállással; számos elismerés.

4 frt 50 krajczár

utánvétellel egy elegáns férfi öltönyre 3 méter divatos szövet egy elegáns férfi öltönyre tetszés szerinti színben kapható.

Mintákat nem küldök.

Kék zománczozott főzőedény! Legfinomabb gyártmány!

Bámulatos olcsó árban. — Próba-rendelmény 6 drb főzőfazék és 6 darab lábas csak 3 forintba kerül utánvétellel.

Denker József Bpest

VII. Hernát-u. 54.

Hirdetmény.

A helyb. izr. hitközség előljárósága ezenel közhírré teszi, hogy az új templomban lévő imaszékeket az újonnan megállapított árak alapján a bérlő közönségre való tekintetből már *folyó évi május hó 1-től* kezdve bérbe adja, azon megjegyzéssel hogy a régi bérlők előjogi *folyó évi május hó 15-ig* fenntartatnak. Ezen időn túl az előljáróság a meg nem tartott ülésekkel szabadon rendelkezik.

Bérleti feltételek: A kibérlendő ülés bér-

összege a bérlet napjától kezdve *folyó évi szeptember hó 1-ig* havi egyenlő részletben fizetendő oly módon, hogy az egyes részletek minden hó 1-én esedékesek.

Folyó évi szeptember hó 1-én túl az ülések csakis 20% áremelés mellett lesznek kaphatók. *Szeptember 8-ikának déli 12 óráján* túl bérelni már semmi szín alatt sem lehet. Az imaszékek bérlői az utolsó részlet befizetése után névre szóló igazolványt kapnak, mely másra át nem ruházható.

Kelt Szabadkán, 1904. április 15-én.

Frankl Antal

hitk. jegyző.

úr. Klein Adolf

hitk. alelnök.

Nagymennyiségű

szép és nemes faju

RÓZSÁK

nagy választékban

és jutányos árban kaphatók

BAGICS JÓZSEF kertésznél

Bednác - féle kert, az erdő bejáratával szemben

Ugyanott szebbnél-szebb

alkalmi csokrok megrendelhetők.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár minden kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreमेkebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím

Érmelleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u.p. Székelyhid.

Hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy néhai özv. Garslik Józsefné Deák Borbála sagyatékának rendezéséül kifolyóla a nevezettnek hagyatékát képező s a szabadkai 9156. számú betétben 3050. korszám alatt felvett s helyben a IV. körben, 592. összeírási szám alatt levő lakház készpénz fizetés mellett, Antunovits Mátyás szabadkai kir. közjegyző hivatalos helyiségében *f. évi május hó első napján d. e. 9 órakor* nyilvános árverésen el fog adatni, a miről az árverezni szándékozók oly felhívással értesítettnek, hogy zeen árverésnél utóajánlat be nem adható és hogy az árverési vevő a tulajdonjogot közvetlenül örökhagyó után tehermentesen kapja.

Mamuzsits Antal,
kir. közjegyző helyettes.

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrebecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyeresémet és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080 számú sorsjegyre,

a 100.000 koronás nyeresémet a 74366. sz. sorsj.-re	a 80.000 koronás főnyeresémet a 83061. sz. sorsj.-re
a 100.000 " " a 52528. " "	a 70.000 " " a 81161. " "
a 100.000 " " a 94780. " "	a 70.000 " " az 5498. " "
a 90.000 " " a 109780. " "	a 60.000 " " az 51613. " "
a 90.000 " " a 83610. " "	a 60.000 " " a 76347. " "
a 90.000 " " a 97787. " "	a 50.000 " " a 4036. " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresémet.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresémet

jut és összesen egy hatalmas összeteg,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresémet a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeresémet **400.000**, 1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a **80.000**, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**, 1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**, 8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb; összesen **55.000 nyeresémet és jutalom 14.459.000 korona összegben.**

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—
 $\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.— $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi május hó 2-ig bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRS

BANKHAZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRS** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... kor. összegben $\left\{ \begin{array}{l} \text{utánvételezni kérem} \\ \text{postautalvánnyal küldöm} \\ \text{melléklem bankjegyekben (bélyegekben)} \end{array} \right\}$ A nem tetsző törlendő

Pontos cím: